

CONGRES – STEMMINGSPROBLEMATIEK: VERDRIET, SOMBERHEID EN DEPRESSIE

4 oktober 2018
Mercure, Zwolle

Het congres over stemmingsproblemen staat in het teken van verdriet, somberheid en depressie.

Verdriet hoort bij het leven. Maar soms zijn mensen zo verdrietig dat het een probleem wordt. Wanneer er bijvoorbeeld geen duidelijke reden is waarom iemand verdrietig of somber is. Of wanneer het verdriet of de somberheid na verloop van tijd niet minder of zelfs erger wordt. Soms kunnen somberheid en verdriet zelfs doorschieten in een depressie, al dan niet vergezeld door suïcidale gedachten en gevoelens.

Mensen die langdurig somber of zelfs depressief zijn, ervaren veel lijdensdruk. Datzelfde geldt voor hun omgeving. Want ook partners, kinderen en ouders van mensen die aan een dergelijk stemmingsprobleem lijden, ervaren de nadelige gevolgen daarvan. Hulpverleners hebben dan ook geen eenvoudige taak wanneer van hen gevraagd wordt om deze mensen bij te begeleiden, te behandelen en hun veiligheid te ondersteunen.

Hoe herken je stemmingsproblemen bij kinderen en volwassenen? Hoe verschillen ze van stemmingsstoornissen? Op welke manier kun je deze mensen begeleiden? Hoe signaleer je suïcidaliteit, hoe maak je het bespreekbaar? Hoe differentieer je tussen verdriet, rouw en depressie? En wat als iemand met autisme, een licht verstandelijke beperking of een migratie-achtergrond somberheids- of depressieklachten heeft? Hoe begeleid je depressieve leerlingen binnen school? En wat heeft het gezin of het bredere sociale netwerk van iemand met stemmingsproblemen nodig qua ondersteuning?

Op het congres over stemmingsproblematiek delen de sprekers hun kennis, ervaring en visie met betrekking tot dit type vragen.

Doelgroep

Dit congres is bedoeld voor hbo- en academisch opgeleide hulpverleners en begeleiders die werken met mensen die lijden aan stemmingsproblemen en / of hun sociale omgeving.

Leerdoelen

- Herkenning van stemmingsproblemen bij kinderen en volwassenen;
- Wat stemmingsproblemen onderscheidt van stemmingsstoornissen;
- Welke beïnvloedbare factoren er zijn die stemmingsproblemen veroorzaken, in stand houden en /of verminderen;
- Hoe suïcidaliteit bij mensen met stemmingsproblemen te begrijpen, te herkennen, bespreekbaar te maken en aan te pakken;
- Hoe onderscheid te maken tussen verdriet, rouw en depressie;
- Welke bijzondere behoeften mensen met stemmingsproblemen en/door autisme hebben;

- Specifieke aspecten in het werken met mensen met een licht verstandelijke beperking en stemmingsproblemen;
- Op welke manier iemands migratie-achtergrond effect kan hebben op diens beleving van stemmingsproblemen en waar als hulpverlener rekening mee te houden;
- Hoe de pedagogische en didactische begeleiding van leerlingen met stemmingsproblemen vorm en inhoud gegeven kan worden;
- Ondersteuning en begeleiding van gezinsleden, familie en vrienden van mensen met stemmingsproblemen.

Programma

09.15 uur Inloopt en registratie

10.00 uur Opening van het congres door de dagvoorzitter Drs. Guus Feron

Plenaire bijdragen:

10.15 uur Prof. Dr. Claudi Bockting [UU] - Inleiding stemmingsproblematiek bij kinderen en volwassenen

11.00 uur Drs. Bert van Luyn [GGNET] - Suïcidaliteit bij mensen met stemmingsproblemen

11.45 uur Koffiepauze

12.15 uur Eerste ronde deelsessieronde: keuze uit 1A of 1B

Deelsessie 1A Daan Westerink [Bureau Daan Westerink] - Verdriet, rouw of depressie

Deelsessie 1B Giel Vaessen [Kinkindekabel] - Autisme en stemmingsproblematiek

13.15 uur Lunch

14.15 uur Tweede ronde deelsessies: keuze uit 2A of 2B

Deelsessie 2A Dr. Jannelien Wieland [Poli-Plus] - Stemmingsproblemen bij mensen met een lager I.Q.

Deelsessie 2B Dr. Murat Can [Kompaszw] - Migranten en vluchtelingen met stemmingsproblemen

15.15 uur Koffiepauze en wissel

15.45 uur Derde ronde deelsessies: keuze uit 3A of 3B

Deelsessie 3A Drs. Sjoerd Verheijden [Bureau Wolters] - Leerlingen met stemmingsproblemen

Deelsessie 3B Drs. Maria Hoeffnagel [Prezens] - Begeleiding van gezinsleden

16.45 uur Afsluiting

Sprekers

Prof. Dr. Claudi Bockting

Bijdrage: Depressie: waarom moeten we ons daar wel druk om maken en wat is er aan te doen?

Claudi is adjunct-hoogleraar Depressie: etiologie, recidivering en chroniciteit bij de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Zij studeerde cum laude af in de psychologie aan de Universiteit van Amsterdam en promoveerde op het proefschrift 'The rhythm of depression'. Claudi richt zich in haar onderzoek onder meer op potentieel beïnvloedbare factoren die een stoornis veroorzaken en/of in stand houden, waaronder interventies die de kans op terugval verminderden bij depressie. Ze richt zich daarnaast ook op de ontwikkeling en evaluatie van nieuwe psychologische behandelmethoden. Daarnaast is Claudi werkzaam als klinisch psycholoog en psychotherapeut.

Depressie is een veel voorkomende aandoening. Ook bij jonge mensen komt het veel voor. In deze inleidende plenaire presentatie komt aan bod op welke wijze een depressie te

onderscheiden valt van een dip. Daarnaast zal aan de orde komen welke behandelingen de meeste kans van slagen hebben op de korte- en de lange termijn.

Drs. Bert van Luyn

Bijdrage: Stemming en suïcidaliteit

Bert is klinisch psycholoog-systeemtherapeut en werkt als klinisch psycholoog bij GGNet, vooral met cliënten met complexe problematiek. Hij geeft al jaren onderwijs op het gebied van de acute psychiatrie en crisisinterventie. In het verlengde daarvan heeft Bert zich gespecialiseerd in het hanteren van agressie, suïcidepreventie (met name chronische suïcidaliteit) en de behandeling van patiënten met een ernstige persoonlijkheidsstoornis. Hij is een van de redacteuren van het Handboek Borderline Persoonlijkheidsstoornis en publiceerde met Ad kerkhof het boek Suïcidepreventie in de Praktijk. De tweede editie van dit boek is getiteld: Behandeling van suïcidaal gedrag in de praktijk van de GGZ. Het begrijpen van het suïcidale proces, het tijdig herkennen, bespreekbaar maken, verwijzen en behandelen van suïcidale gedachten bij mensen met stemmingsproblemen staat centraal in deze plenaire bijdrage onder leiding van Bert.

Daan Westerink

Bijdrage: Verdriet, rouw of depressie

Daan is onderzoeksjournalist, docent Journalistiek, docent rouw en verlieskunde en trainer binnen de zorg en het onderwijs. Sinds 2003 is haar aandacht gericht op (onderzoeken naar) coping: hoe nabestaanden omgaan met intense verlieservaringen. Zij werkt samen met onderzoekers van o.a. Universiteit Utrecht en begeleidt daarnaast mensen na een intense verlieservaring. Van haar hand verschenen o.a. de boeken 'Verder zonder jou - jongeren over de dood van een dierbare' en 'Leven zonder ouders. Het definitieve einde van het kind-zijn'. In deze praktijkgerichte deelsessie gaat Daan in op stemmingsproblematiek in relatie tot verdriet, rouw of depressie. Waar zitten overeenkomsten en verschillen en hoe hiermee om te gaan in de praktijk?

Giel Vaessen

Bijdrage: Autisme en stemmingsproblematiek

Giel werkte decennia lang als groepswerker, behandelcoördinator en gezinstherapeut in de kinder- en jeugdpsychiatrie en als zorgcoördinator in het speciaal onderwijs. Momenteel is hij werkzaam als zorgcoördinator en gezinstherapeut in de ambulante GGZ. Daarnaast geeft Giel reeds vele jaren cursussen en trainingen rondom kinder- en jeugdproblematiek en schreef hieromtrent diverse praktijkgerichte boeken, zoals "als hechten moeilijk is", "Multiprobleemgezinnen in de jeugdzorg" en "Autisme...en nu?" Mensen met een autismspectrum stoornis gebruiken vaak maladaptieve copingsmechanismen zoals vermijding. Wanneer dan ook nog sprake blijkt te zijn van slechte sociale vaardigheden, kan dit leiden tot stemmingsproblemen en -stoornissen. Wat kunnen we hiermee in de praktijk?

Dr. Jannelien Wieland

Bijdrage: Een lager I.Q.? Wat nu?

Jannelien werkt als psychiater bij Poli-Plus en is leider van het expertisecentrum/netwerk LVB+ bij Cordaan. Zij is gespecialiseerd in diagnostiek en behandeling van psychische

stoornissen bij mensen die zwakbegaafd zijn of een verstandelijke beperking hebben en gepromoveerd op het onderwerp psychopathologie bij zwakbegaafdheid. Naast haar klinische werk is zij betrokken bij verschillende projecten met als doel het vergroten en delen van de kennis over de dubbele diagnose psychische stoornis en een lager IQ. Wat weten we van stemmingsproblematiek bij mensen met een lager I.Q.? En hoe ziet de begeleiding en behandeling in de LVB- en GGZ-hulpverlening er concreet uit?

Dr. Murat Can

Bijdrage: Migranten en vluchtelingen

Murat Can is gespecialiseerd in interculturele vraagstukken. Hij werkte aanvankelijk als hulpverlener en coördinator allochtonen bij RIAGG-Zuid in Rotterdam en als psychotherapeut en coördinator bij GGZ Midden Brabant. Murat was wetenschappelijk medewerker bij het Trimbos Instituut en promoveerde in 2010 aan de Universiteit van Tilburg op een grootschalig promotieonderzoek onder allochtonen naar de kwaliteit van leven van migranten, hun psychische klachten en hun beleving van migrant zijn. Over deze onderwerpen publiceert hij veelvuldig en hij heeft inmiddels twee literatuurprijzen op zijn naam staan.

Met welke aard van stemmingsproblemen kampen migranten en vluchtelingen, rekening houdend met hun etnische, religieuze of culturele achtergrond? Deze vraag staat centraal in de deelsessie onder leiding van Murat.

Drs. Sjoerd Verheijden

Bijdrage: Stemningsproblematiek op school

Sjoerd is werkzaam als trainer, coach en begeleider van leerkrachten. Hij studeerde pedagogiek en onderwijskunde.

Hoe ziet de begeleiding van leerlingen met stemmingsproblemen er concreet uit? Op welke wijze kan hier vanuit de schoolcontext pedagogisch en didactisch optimaal op worden geanticipeerd? Deze vragen maken deel uit van deze praktijkgerichte deelsessie onder leiding van Sjoerd.

Drs. Maria Hoeffnagel

Bijdrage: Depressie, wat betekent dat voor naasten?

Maria studeerde speciale pedagogiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij werkt als preventiewerker programma Mantelzorg bij Prezens, onderdeel van GGZ inGeest. Maria ondersteunt vanuit deze rol familie en naasten van mensen met een psychische aandoening. Het hebben van een stemmingsproblematiek zoals een depressie is voor iemand zelf heel ingrijpend. Maar ook voor naasten zoals een partner, ouders, kinderen, broers, zussen en vrienden kan het heel ingrijpend zijn. Hoe kun je naasten goede ondersteuning bieden bij het omgaan met de depressie van een dierbare? Deze vraag staat centraal in deze deelsessie. Aan de hand van elementen als sponzen en spiegelen, levenshuisjes en verlies en rouw gaat Maria in op processen, die naasten kunnen doormaken en geeft zij handvatten voor ondersteuning in de praktijk.

Drs. Guus Feron

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guus is opgeleid als jeugdhulpverlener en studeerde Comparative European Social Studies aan de University of North London. Op de werkvloer lag zijn hart bij het systemisch werken

met (LVB-) jongeren met bijkomende psychiatrische problemen. Hij werkte regelmatig voor het consulenteam (het huidige CCE), verzorgde gastcolleges in het Universitair- en HBO-onderwijs en heeft ruim ervaring opgedaan in leidinggevende- en bestuursfuncties.